

28 December 1954

14100

MINISTERIE VAN OVERZEESE BETREKKINGEN

CODETELEGRAM

PC

H O L L A N D I A

28.12.54

28.12.54

G E H E I M

Verwezen wordt naar Uw telegram nr. 110.

Het zojuist genoemde telegram heeft mij de grote moeilijkheden duidelijk gemaakt waarvoor de regering is gesteld. Ik heb mij om deze redenen nogmaals beraden op de voorgestelde oplossing. Daarbij is mij onbegrijpelijk gebleven waar een uit ons oogpunt bezien bonafide Indonesische advocaat vandaan zou moeten komen. Tenslotte genieten deze infiltraties de steun en sympathie van de Indonesische autoriteiten. Het is voor mij onsaamelijk dat enig Indonesisch advocaat zou nalaten een aan de documenten ontleend gedetailleerd verslag in te dienen en dat dit verslag uit handen zou blijven van de organisatoren van infiltraties. Door de samenstelling en oogmerken van het huidige Indonesische Kabinet wordt het vermoeden gewettigd, dat advocaat nog verder strakkende instructies zal ontvangen. Verder is mij niet duidelijk hoe U van mening kunt zijn, dat het door mij aangevoerde veiligheidsargument U uit handen is geslagen door

1. bereidheid tot het terugzenden van infiltranten,
2. eventuele toelating van staffunctionaris van het Indonesische HC.

Ad 1.

Vooreerst blijft een aan documenten ontleend verslag van een in de actie niet persoonlijk betrokken observator voor logerstaf van oneindig groter waarde, dan de verhalen waarmede de mislukte helden na hun uitlevering zelf thuishoeren. Ten tweede staat tegenover het gevaar dat deze mensen verhalen kunnen opleveren (welke gevaren meer in de sfeer van agitatie liggen dan van spionage) het grote positieve voordeel, dat wij deze mensen kwijt zijn. Door mij werd er destijds reeds op gewezen dat zij de sfeer in de gevangenis verpesten. Wanneer zij straks hun straf tijd hebben uitgezeten, dan vormen zij, zolang Indonesië de deur voor hen gesloten houdt, een vrijwel niet op te lossen vraagstuk.

Ad 2.

De evenbedoelde staffunctionaris zou geen inzage van stukken hebben gehad. Hij zou echter alleen mondeling contact hebben gehad met de infiltranten. Door hem bij mij te logeren, zou hij feitelijk in zijn bewegingen beperkt zijn geweest. Zijn bezoek zou enfin slechts van korte duur zijn geweest. Daarentegen kan men van de voorgestelde advocaat met zekerheid aannemen, dat wij hem niet meer kwijt zullen raken. Ook indien deze advocaat uitsluitend voor de Pakfak-zaak zou worden toelaten, dan zal hij zich terstond opwerpen als verdediger van de Etne-infiltranten en daartoe verlenging van verblijf vragen. Tegen het weigeren van deze verlenging pleiten dan dezelfde argumenten als tegen het weigeren van toelating, echter met veel groter kracht. Daarna komen wij nooit meer van hem af.

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

- 2 -

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen worden vervaardigd.

CODETELEGRAM

Volgende infiltratie maakt zijn aanwezigheid namelijk nog meer nodig. Ik waarschuw tegen twee dingen, namelijk:

- a. dat tegen een verslag van de actie bij de Etua Baai veel grotere militaire bezwaren bestaan dan tegen een verslag van de Fakfak-actie, waarin ons optreden feilloos verliep, zij het, dat er een klacht is geweest over mishandeling van een gevangene door personeel van de politie, wat natuurlijk straks ook weer opgeld doet;
- b. dat het toelaten van een Indonesisch advocaat betekent toelating van een Indonesisch politiek agent zonder status, die veel moeilijker valt uit te zetten van een met status.

Daarbij komt dan nog dat ik deze advocaat niet zo kan behandelen als de Indonesische regering mogelijk onze advocaten doet. Wanneer deze advocaat is toegelaten, dan krijgt hij de faciliteiten die de wet hem toestaat. Aan deze zaak kan ik en wil de President van de RvJ niets afdoen. Het feit, dat Indonesie zich tot nu toe niets aan het lot van de infiltranten liet gelegen liggen en zich tot ons wendt op een moment dat de procedure in deze oude kwestie in hoofdzaak op de stukken wordt afgedaan en de Raad zich beperkt tot het geven van gelegenheid aan de officier van Justitie en gedaagden aanklacht en verweer te doen horen, versterkt mij in de overtuiging, dat hier niet toevoeging van een advocaat maar plaatsing van een politiekagent wordt bedoeld. Al wat Indonesier is en onder de Papoea's pro-Indonesisch is, zal zich om deze agent groeperen. De gevolgen daarvan kunnen zeer ernstig zijn. Ik denk hierbij aan Ratulangi Uiretko. Omgekeerd zal de toelating van deze agent worden misverstaan en onrust verwekken, zowel bij de Indische Nederlanders als onder de Papoea-bevolking. Dit risico mogen wij niet lopen. Wij moeten ons, wanneer wij straks niet op één, maar op twee of drie plaatsen tegelijk infiltraties krijgen, in de rug gedekt weten door een onverdacht loyale bevolking. Is zulks niet het geval, dan is er met onze uiterst zwakke verdediging geen houden aan. Ik ben derhalve er ten diepste van overtuigd, dat ik in strijd met mijn plicht zou handelen door aan het verzoek van de Ministerraad te voldoen. Overigens ben ik de mening toegedaan, dat het verband dat hier met de Schmidt-affaire gelegd is, zakelijk niet opgaat. Bij de zaak Schmidt gaat het om verlening van bijstand door aanwezige en bij de betrokken rechtbank reeds toegelaten advocaten, die op geen enkele wettige grond van de verdediging kunnen worden uitgesloten. Hier gaat het om toelating van een buitenlander binnen Nieuw Guinea, op gronden die niet voor waar kunnen worden gehouden. En welke zekerheid zou er bestaan bij het toelaten van een Indonesisch jurist alhier, dat de Schmidt-affaire wel naar behoren wordt behandeld? Het vorenstaande neemt uit de aard der zaak niet weg, dat ik de beduchtigheid van de regering voor (verdere) chantage in de Schmidt-affaire bij afwijzing van het verzoek van Indonesie zeer wel begrijp. Ik zou in verband hiermede het volgende als alternatief voorstellen.

De Nederlandse regering biedt als daad van goodwill aan om alle wegens enig politiek misdrijf in Nieuw Guinea veroordeelde Indonesiers, met

- 3 -

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrassen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen worden vervaardigd.

CODETELEGRAM

integrië van de Gag- en Fakfak-infiltranten, uit te leveren, waarbij verlening van gratis kan worden toegezegd met ingang van de dag waarop zij het grondgebied van Nieuw Guinea hebben verlaten. Indonesie kan, zo stel ik mij voor, na een zodanig ruim aanbod, bezwaarlijk meer op het thans gedane verzoek terugkomen. Indien dit voorstel na officiële aanbieding bovendien via pers als op andere wijze wereldkundig wordt gemaakt, zou aan alle tegenover internationaal forum gevoerde Indonesische propaganda de basis worden ontnomen. Mogelijk zou ik dan tegelijk van een knellend vraagstuk worden bevrijd. Ik wijs er echter op, dat ik de Oeta-infiltranten niet terstond in vrijheid kan stellen. Wat betreft de gestelde vragen kan het volgende worden medegedeeld. Er is geen verdiger toegevoegd. Beklaagden hebben hierom niet gevraagd. Overigens is ambtshalve toevoeging bij artikel 250 lid 5 RIR alleen voorgeschreven op verzoek in zaken van hals misdrijf, waarvan beklaagden echter niet beschuldigd zijn.

VAN BAAL 124.

OE/AS

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen worden vervaardigd.